

Á HALÁSZAT MINDEN ÁGAZATÁT FELÖLELŐ SZAKLAP.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET.

FŐSZERKESZTŐ: UNGER EMIL DR. * FELELŐS SZERKESZTŐ: IFJ. DR. SZABÓ ZOLTÁN.

Kéziratok és szakkérdések
a szerkesztőség címére küldendők.

Előfizetési díjakat és hirdetésekért az
Országos Halászati Egyesület
(Budapest, V. ker. Kossuth Lajos-tér 11.
II. em. 255. fogad el.

Szerkesztőség: Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.
Országos m. kir. Halélettani és
Szennyvízvizsgáló Intézet

MEGJELENIK EGYELŐRE MINDEN HÓ KÖZEPÉN.

Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nemtagoknak előfizetési díj: $\left\{ \begin{array}{l} \text{Egész évre 15 pengő.} \\ \text{Fél évre 750 pengő.} \\ \text{Külföldre egész évre 20 pengő.} \end{array} \right.$

Posttatkt. csekksz.: 10.094. Állami alkalmazottaknak 50 %-os kedvezmény jár.

HALÁSZAT — (FISCHEREI)

FACHBLATT FÜR DIE GESAMTINTERESSEN DER FISCHEREI
Organ des Ungarischen Landesfischerei-Vereins Budapest.

Verantwortlicher Redakteur:
Dr. Zoltán Szabó jun.

Administration: Ungarischer
Landesfischerei-Verein,
BUDAPEST.
Kossuth Lajos-tér II. em. 255.

Redaktion: Kgl. Ung. Landes-
anstalt für Fischereibiologie
und Abwasserkunde. Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.

TARTALOM: A mindszei halásznapi. *Dr. Unger Emil.* — Corchus Zoltán, az új gazdasági főtanácsos. — A rák életmódja, fogása, elterjedése és telepítése. *Vásárhelyi István.* (Folytatás és vége.) — A legújabb pontyrendelet visszhangja. *ifj. dr. Szabó Zoltán.* — Hivatalos rész. — Társulatok — Egyesületek. — Ujdonságok. — Vegyesek. — Kérdések — Feleletek. — Irodalom. — Szerkesztői üzenetek. — Árjegyzék. — Hirdetések.

INHALTSANGABE FÜR DAS AUSLAND: Fischereitag in Mindszent. — Z. v. Corchus, der neue Wirtschaftsoberrat. — Die Lebensweise, das Fangen, die Verbreitung und die Anseidelung oder Fortpflanzung des Krebses. — Wiederhall der neue Karpfenwerordnung. — Amtlicher Teil — Verordnungen. — Neuigkeiten. — Fragen und Antworten. — Schrifttum. — Nachrichten. — Preisliste. — Anzeigen.

A mindszei halásznapi.

Nyolc esztendő óta minden évben megtartják a csongrádmegyei Mindszent községben a halászok napját, melyet a 10.000-nél több lelket számláló nagyközségben *dr. Taraba József* esperes-plébános kezdeményezett.

E tiszaparti község 1647-ben a törökidő idején teljesen elpusztult. A lakosság jórészt kardéle hányták. Leginkább a halász-családok tudtak elmenekülni, akik ismerték a Tisza folyó kanyargóinak nádasáiban kínálkozó, nehezen felfedezhető rejtekhelyeket. Így történt, hogy az üszkös romok közé visszaszivárgó hét halászcsoport lett e színmagyar község újra-alapítója.

Ez a történet az alapja és magva a mindszei Halászok Napjának, melyet eddig Péter-Pálkor, ezidén azonban a háborús viszonyok nehézségei miatt elhalasztva, szeptember utolsó vasárnapján tartottak meg. (26-án.)

Az ünnepség reggel 9 órakor a község templomában kezdődött énekes szentmisével, mely után *dr. Taraba József* esperes-plébános megható szentbeszéd kapcsán megáldotta a zászlójuk alatt felvonult mindszei halászok munkáját és az ennek eredményét jelképező sült halakat, melyeket tálcán hófehér kendőre helyezve tartottak az oltár előtt. A templomi szertartás után az ünneplő község kivonult a templom melletti igen régi jeltelen sírkertbe, ahol a pázsit alatt pihennek minden valószínűség szerint a községet újra-alapító halászok csontjai is.

Harangzúgás közben két perces néma imával róttá le az ünneplő közönség kegyeletét, majd az esperes-plébános felkérte *dr. Unger Emil* kísérletügyi főigazgatót az ünnepi beszéd megtartására. Lapunk főszerkesztője a felállított szószékről a földművelésügyi minisztérium halászati ügyosztálya.

az Országos m. kir. Halélettani Intézet és az Országos Halászati Egyesület üdvözlétének tolmácsolása után a halászmesterség fontosságát méltatta. „A hal mindennapi kenyere-

1. kép. Hét evezőlapátból felépített gúla jelképezi a hét alapító halászt. A gúla közepén lelógó mécesest *Danicska István* halászmester gyűjtötte meg a kegyelet jeléül. Egy magyar ruhás leányka tartja a megáldott sültihalakat.

rünket teszi izesebbé. — Szent a termelő munka, szent a kéréses tenyér s a verejték, melynek a kenyeret és a halat köszönjük. Szent a munka, mely az ekevasat kovácsolja,

mely a kaszát készíti. Szent a munka, mely a szentet és a vasat bányássza, szent, amely a kendert termeli és a hálót készíti, s szent a munka, mely a gyapjút nyírja és a szövettet szövö. Szent az is, mely a téglát égeti és a házat felépíti. Szent minden termelő munka, melyre rá vagyunk utalva. Mindannyian rá vagyunk utalva egymásra, mert mindenféle

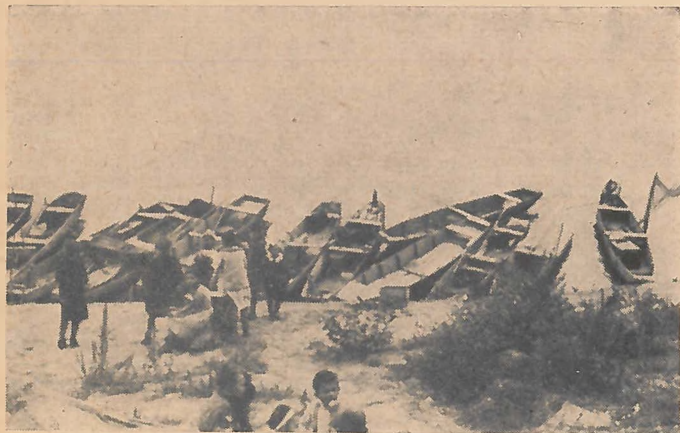

2. kép. A felavatott Danicska Lajos-utca az új névtáblával.

szükséges munkát senki sem tud egymaga elvégezni. Mert szent az a munka is, mellyel a tanító a gyermeket oktatja, szent az is, mely a beteget gyógyítja, szent, amely a tudományokat műveli és vezető egyéniségeket nevel a Hazának. Szent a fegyver, mely a rendet fenntartja és a Hazát védi külső ellenség ellen. És szent a pap munkája, mely lelkünket Istenhez emeli, mert Isten nélkül nem ember az ember!

Istenbe vetett bizalom nélkül és összefogás nélkül nem lenne nemzet a magyar és széthullana, mint oldott kéve a viharban. De egységben összeforva, a jó Istenben bízva, a legnagyobb bajokat is átvészeli.

Ahogy történt Mindszent község pusztulása a törökuladás idején, úgy e háborúban sincs kizárva, hogy ma-

3. kép. A halászok megáldott szerszámai a Tisza partján.

gyar városokat és községeket is elér majd szomorú sors. De ha megértjük egymást és összefogunk, mindnyájan magyarok, akkor túléljük fajunk és nemzetünk a mai zivatáros időket is, az esetleges romokból pedig újraépül minden, szeb-

ben virágzóbban, mint valaha. Ez a tanulsága a mindszenti halászünnepnek.

Isten óvja a magyar egységet, a magyar munkát, a magyar életet. Úgy legyen!"

Ezután szavalatok következtek.

A sírkerti ünnepség után a menet a halászok zászlójával felvonult az Arany-utca sarkára, melyet egy, a három éve 80 esztendősen elhunyt, mindszenti halászmesterről, *id. Danicska Lajos-utcának* nevezett el a községi előljáróság. Az új utca-névtáblát a községi főjegyző avatta fel.

Id. Danicska Lajos 66 éven át gyakorolta a mesterséget és a földművelésügyi miniszter annak idején kitüntetésben részesítette.

Az ünnepség a Tisza partján fejeződött be, ahol az esperes-plébános megható imát mondott és megáldotta a vizet, a halászok csónakjait, bárkáit és szerszámait.

Az ünnepségen résztvett *dr. Stammer János* járási főszolgabíró, a községi előljáróság, s a leventék zenekarukkal. Délutántól besötétítésig együtt volt és kedélyesen elszórakozott a halászokkal a tiszaparti csárda előtti füzes előtt üldögélve, borozgatva, cigánymuzsika mellett énekelgetve is az

4. kép. A mindszenti halászok főzik a halászlét a tiszaparti csárda mögött.

ünnepséget rendező kiváló esperes-plébános, s Mindszent valamennyi vezető egyénisége, lapunk főszerkesztője, s a halászok hozzátartozói. A fiatalság táncolt is.

Dr. Unger Emil.

Corchus Zoltán.

az új gazdasági főtanácsos.

A Kormányzó Úr Öfömlétsága a magyar királyi földművelésügyi miniszter előterjesztésére *Corchus Zoltán* földbirtokosnak a hazai mezőgazdaság fejlesztése körül szerzett érdemei elismerésül a magyar királyi gazdasági főtanácsosi címet adományozni méltóztatott.

Corchus Zoltán földbirtokos és tógazda, az OHE volt alelnöke és jelenlegi választmányi tagjának magas kitüntetése az egész magyar halásztársadalom megbecsülését és dicsőségét is jelenti.

A közel két ezer holdas tófelületű tógazdaság vezetője a legnagyobb magyar tógazda, akinek a családja összeforrott a magyar haltermelés és az alig 60 éves múltú tógazdasági halászat fejlesztésével. *Corchus Zoltán* nemcsak édesapja munkásságát folytatta és tökéletesítette, hanem a mezőgazdasági termelés egyéb ágaiban is rövid idő alatt felbecsülhetetlen szolgálatot tett nemzetünknek.

A virágkertészetben fogalom a *Corchus f. szekfű, rózsza és gladiolusz*, hasonlóan az *eper termelése* is. A haltenyésztéssel egybekötött rizstermesztési kísérletei, próbálkozásai, majd rendszeres rizstermesztése külföldi viszonylatban is jelentősen öregbítette Hazánk hírnevét.

Tógazdaságainak (Biharugra, Bihar és Kelébia) eredményei és kezelése mintaszerű, példaképpül szolgálhat. Igen értékesek és úgy tudományos, mint gyakorlati szempontból jelentősek a különböző tógazdasági kísérletei is, melyeknek eredményei a lapunkban is remélhetően mielőbb közkincsünké válhatnak. Ezek közül figyelemre méltó a bihari szikes tógazdaságban elért csillagfürt etetési eljárás eredménye, a mesterséges — sósav adagolós — kesértelenítés az

újszerű vízadagolás szabályozásával beton kádakban. — Hazánkban a legtöbb műtrágyát használja fel kellő alkalmazással. A különböző mesterséges trágyázó anyagokkal és mézstartalmú földekkel kísérletezik sikerrel. — Tőle származik a roszsz, szikes töltések megvédése a nád-pokrócokkal, e módszer útján a nád telepítése és a töltés bevédése olcsón és könnyen végrevihető. — A biharugrai tógazdaságban tökéletesen sikerült a tápláló csatornák felhasználása hal és takarmány szállítására.

Corchus Zoltán-nak elévülhetetlen érdemei vannak a halbetegségek elleni küzdelemben; a ponty nemesítés és faj kitenyésztés, valamint a mesterséges harcsaivadás kikísérletezése terén.

A hazai rizstermelés honosítása terén végzett munkája küzdelmes volt, de sikerrel járt. Munkáját megnehezítette Hazánk fekvése és időjárási szeszélyessége, a termelési rendszerünk, a körülményeink, de már kialakult és bevált módszert dolgozott ki és kísérletezik tovább (gépvetés, vízelárasztásos gyomirtás, aratás, pergésmentes rizsfajták kiválasztása, tenyészidő rövidítése), melyek teljesítményük és eredményük révén az ország közellátása szempontjából korszakalkotóak.

Corchus Zoltán az OHE életében, különösen a jelenlegi háborús időben, igen jelentős és sok oldalú tevékeny munkát folytat. Az OHE alapszabálymódosításában és az egyes felállítandó szakosztályok létesítésében mint kezdeményező és szervező jelentékeny és fontos szerepet tölt be.

Corchus Zoltán magas kitüntetéséhez az OHE elnöksége, választmánya, lapunk olvasói és szerkesztősége, valamint az egész magyar halásztársadalom nevében őszinte örömmel gratulálunk és további munkásságára az Isten áldását kérjük.

A rák életmódja, fogása, elterjedése és telepítése.

Írta: Vásárhelyi István.

(Folytatás.)

A kecskerák nő legnagyobbja. (6. kép.). Ma különösen az alföldi vizekben, igen elterjedt. A rákpestis által kipusztított folyami rák helyét legtöbb helyen ez foglalta el. Sőt, ahol tenyészterületei közösek, gyorsabb fejlődésével, nagyobb szá-

8. kép. A kövirák (*Astacus torrentium*) ollója és tora.

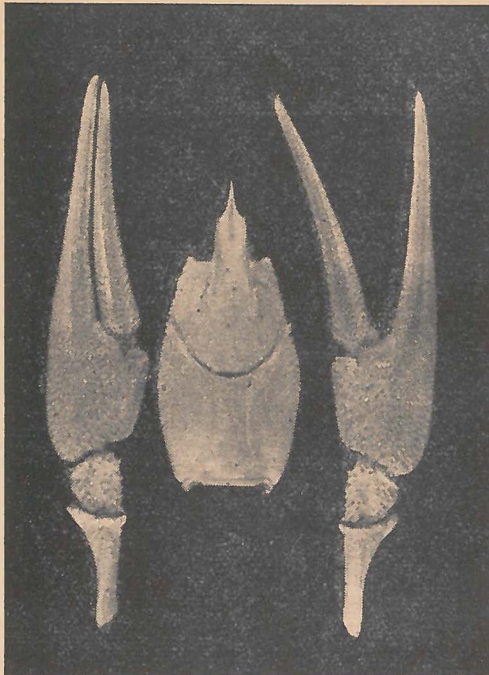
Foto: Vásárhelyi.

poraságával, annak számbeli apadását még ma is nagyon előmozdítja. Az iszapos fenekű alföldi tavakban is megél, növekedik s jól szaporodik is, mindamelllett, ha csak elkerülhetjük, telepítésre ne használjuk. Színe ennek is változó. Legbiztosabb ismertető jele a tor alkatán kívül a keskeny ollói. (9. kép.).

Amint látjuk a rák ma nagy érték, hiszen egy szép szülő rákért szívesen fizetnek 60—80 fillért, sőt még többet is. Ezért országos érdek, hogy az igen megfogyatkozott állományt minél jobban védjük és szaporítsuk. Ezt két módon érhetjük el. A fentebb említett nőstényfogás korlátozásával. Másodszor az üres vizek benépesítésével. Ráktelepítésre minden víz, amiben hal megtud élni, alkalmas. De kiválóan alkalmasak a hegyvidéki mészből bővelkedő, tisztavízű pisztrángos pata-

kok is. Ezért elsősorban ezek benépesítését szorgalmazzuk, hiszen bennük jóízű s mindig keresett, piaci anyagot tenyészthetünk. Másrészt pedig éppen ezek a vizek vannak legkevésbé kitéve a rákpestissel való újabb fertőzés veszélyének.

A tenyészrák beszerzése ma elég körülményes, de azért nem lehetetlen. Zalából s a Bükkből, sőt azt hiszem, a visszakerült országrészekből is lehet korlátolt számban be-

9. kép. A kecskerák (*Astacus leptodactylus*) ollója és tora.

Foto: Vásárhelyi.

serezni. Telepítésre ismétlem, mindig a nemesebb s jobban értékesíthető folyami rákot használjuk. Lehetőség szerint mindig azonos vízből származó tenyészanyagot telepítsünk, bár tapasztalatom szerint a többi származó is hamar megszokja a patakot s viszont a pataki is a tavat. A jó tenyészrák legalább 12—15 cm. legyen. Ezek már rendszerint ivarérettek s az első évben szaporítanak. Nem ivarérett aprókat, — bár olcsóbbak, — hacsak elkerülhetjük, ne használjunk, mert ezekkel eredményt csak később érünk el. A nagyobbak pedig igen megdrágítják a telepítést. A jó tenyészrák legyen ép, parazitáktól mentes és mozgékony. A lassúmozgású s lógósollójú példányok rendszerint betegek s hamarosan el is pusztulnak. A kihelyezett tenyészrák ivararánya 75% nőstény s 25% hím legyen, mert egy hím több nőstényt is megtermékenyít.

A csomagolás a fentebb leírt módon történjék. Nagyobb távolságra postán, vagy vasúton szállíthatjuk. Megérkezés után a kosár fedelét eltávolítva, a telepítendő vízből bővegesen meglocsoljuk s vagy egy órai állás után, egyenesen a vízbe helyezzük őket. Egyesek ajánlják az állatoknak a partra való lerakását, hogy maguktól másszanak a vízbe, miközben a kopolyukban levő levegőt fokozatosan kiszoríthatják. Ezt azonban a meglocsolással is elérhetjük és nagyobb kihelyezésnél, esetleg a parton szertemáskáló rákokból, sok elkallódhat. Ezért én a kihelyezést mindig a vízbe eszközlöm, még pedig a legfelső szakaszán kezdve, oly formán, hogy méterenkint két-három darabot teszünk a vízbe. A rák u. i. elsőszeregettel húzódik a vízfolyással lefelé s így a túlnépesítést föltétlen elkerüljük. A kihelyezett állatok csakhamar elhelyezkednek valami alkalmas búvóhelyen s megkezdik rendes életmódjukat. Telepítésre legalkalmasabb a szeptember s október hónap eleje. Erős fagyok beálltával ne szállítsunk, mert a hidegtől sok elpusztul. Körültekintéssel, szakértelemmel a tilalmi idő megszűnésével, a legforróbb nyáron is lehet tenyészrákot szállítani, de mivel ez igen nagy szaktudást kíván, inkább maradjunk az őszi betelepítésnél. Ikrával terhes, vagy kikelt ivadékokat hordozó nőstényeket sohase szállítsunk, mert ezek a kiszáradástól biztosan tönkremennek.

Az újonnan telepített vízben a rákászatot csak a harmadik évben kezdjük meg, de ekkor is csak módjával. A teljes kihaszánlás ideje azonban csak az ötödik évben érkezik el. Ennek mértékét megállapítani papíron, vagy erre tanácsokat adni, nem lehet, mert ez mindig a víz minőségétől s főleg tápláléktermő képességétől függ. Azt azonban ajánlhatom, hogy a törzsállomány épségbenhagyására nagy figyel-

met fordítsunk, mert a rablógazdálkodás itt is hamarosan megbosszulja magát.

Az elmondottakból kitűnik, hogy a rák ma nagy értéket képvisel. Ezért a meglévő állomány védelme, az üres vizek betelepítése, országos érdek s minden erre alkalmas vízterület tulajdonosának kötelessége. Főleg ma, amikor az Országos Halászati Felügyelőség nagy anyagi áldozatokkal egy nagyobb szabású kedvezményes ráktelepítési akciót kezdeményezett.

(Vége.)

A legújabb pontyrendelet visszhangja és várható hatása.

A kiskereskedők és fogyasztók érdekei fokozottabb megvédésének szükségessége.

A ponty legmagasabb termelői, nagykereskedői és fogyasztói árának megállapítása, továbbá a pontyszelet forgalmának szabályozása tárgyában kiadott 50.900/1943. sz. K. M. rendeletnek úgy az egyes forgalmi árkülönbségeket, mint a ponty szelet megszüntetése miatt élénk visszhangja támadt.

Lapunk szerkesztősége az idézett rendelet megjelenése utáni időben érdeklődéssel figyelve a hangulatok és a vélemények kialakulását, számos érdekes megnyilvánulást jegyzett fel, melyek közlése bizonnyá és szükségképp hatással lesz az OHE-n keresztül mind a már kiadott rendelet lehető módosítására, mind egy esetleges újabb rendelet kibocsátására.

A nagykereskedő az árszabályozással általában meg volna elégedve, de a pontyszelet forgalmának beszüntetése érzékenyen érinti, mert 1.50 kg-on felüli ponty eladói tételének egyenletes elosztása és teljes felvásárlása a vevőkörében (nagyvendéglők és kiskereskedők) egyáltalában nem biztosított.

A termelők is így felvásárló közönségük visszaesésétől tarthatnak, nem lévén biztosított kiváló tenyészpontyjaik vevőközönsége. Ez a termelőképeség és munka befektetés rovására mehet.

A kisfogyasztó közönséget (kisvendéglők és egyéni fogyasztók) azonban erősen érinti a pontyszelet betiltása, mert főleg a szeletelt árú felvételezői voltak, igényeiket ezentúl a kiskereskedő semmiképpen sem elégítheti ki, mert nagy hal vásárlására amennyire képtelenek, a kisebb halak általában (szálkásságuk volta miatt is) nem felelnek meg gusztusuknak.

A kiskereskedőnek pedig egész jövőjét és megélhetését fenyegetően sujtja e rendelet. Annak a kiskereskedőnek jövőjéről van szó, aki a béke években a kis fogyasztóval közvetlenül érintkezve a halforgalom és propaganda egyedüli forrása volt. A fogyasztó (a vásárló közönség) ugyanis halait ritkán a termelőtől (halásztól), de főleg a kiskereskedőtől szerezte be. A nagykereskedő ugyanis detail (kis) árusítással nem foglalkozhat, feladata csak a saját vevőkörének: nagyvendéglők és kiskereskedők egyenletes kiszolgálása lehet (nagykereskedői áron).

A jelen árszabályozással a megállapított nagy és kiskereskedői haszonkulcs összege közel egyező és ez a kiskereskedő vesztével járhat, mert a kiskereskedő — kiszolgáltatta a nagykereskedőnek és viszonyítva a nagykereskedő forgalmához — sokkal kisebb — tőkével, forgalommal és vevőkörrel, de a mai helyzetben nagyobb rezsiszél rendelkezik, amit eddig a pontyszelet egyidejű árusításával valamennyire kiegyensúlyozott, de ettől most teljesen elesett.

A jelenlegi háborús viszonyok folyamánya képen ugyanis a kiskereskedők halellátmánya jelentősen visszaesett a mult-hoz viszonyítva. Ez a békebeli vevőkörének és áruforgalmának nagyfokú csapannását és így a forgó tőkéje értékének visszaesését ill. rezsiszélnek emelkedését eredményezte. (Nem állván módjában úgy minőségben mint mennyiségben a vevők igényének teljes kielégítésére s így vagy a vevőt pártoltak a nagykereskedőhöz, vagy kénytelen áruját vidéken (a termelőnél) általában nem megengedett áron kiegészíteni, pótolni és beszerezni).

E helyzet és a velejáró mellékkörülmények: a konkurencialis és konjunkturalis viszonyokban az ú. n. fekete piac kialakulásához és bizonyos fokú tisztességtelen versenyhez vezetett. Ezt ezen utóbbi rendelet is részben elősegíti és a helyzetet súlyosbítja nem szabályozván az egyéb halak árcsúcsát és szeletelési lehetőségeit.

A pontyszelet eltörlésekor ugyanis a kiskereskedő az általánosságban közkedveltségnek örvendő ponty részlet-árusításának lehetőségétől elesett. A csökkentett létszámú és a

még mellette kitartó, általában kis vásárló-tőkével rendelkező vevőközönség ellátása — minthogy a teljes áru felvétele képtelenek — nehezzé vált, ugyanis a vevők vagy az egyéb halak felvásárlására kényszerülnek, vagy a meg nem engedett utn jutnak el igényeik kielégítésére. (Tagadhatatlan ugyanis, hogy egy 4 kg-os pontyból kimért 2—3 szelet izesebb és kaposabb volt, mint egy 40—50 dkg-os egész ponty).

Az OHE eddig a lehetőséghez képest megtudta védeni a tagjai a termelők: halászok és tógazdák, valamint nagyfogyasztók: a nagykereskedők érdekeit, de a kiskereskedőkön keresztül a fogyasztói érdekek kellő megvédése csak most lesz igazán esedékes és válik szükségessé.

Az érdekek kellő megvédése tömörülésben biztosított. „Egységben az erő!” A halászat nagy társadalmához tartozó — mint elsősorban felvevő — kiskereskedői és fogyasztói közönség érdekeit is megtudja védeni és igen jelentősen tudja képviselni is az OHE, ha kellő számban belépnek az egyesületbe. Tagjaink között elenyészően csekély a kiskereskedő és a fogyasztó. Ugyanis eddig vagy visszahúzódtak az Egyesületi élettől, vagy nem érezték még szükségességét az összefogásnak, tömörülésnek és igyekeztek érdekeiket egyéni uton biztosítani. Holott erőt kimutatni és eredményt biztosítani csak egyesülés és összefogás képes. Az egyéni és társadalmi érdekek megvédése csak egyesületi, szövetségi, társulati keretben, tehát összefogásban biztosított.

A halászat társadalmának érdekeit pedig minden vonatkozásban Hazánkban az OHE képviseli és védheti csak meg. Az OHE hivatása a mai nehéz időben egyre felmagasztosultabb: a benne egyesülő különböző nézetű és munkakörű tagok felfogásának, nézetének, véleményének és érdek-körének egységesítése, képviselése, valamint életének (működőképességének, munkájának) biztosítása és megvédése.

Az idézett rendelet körüli visszhang tompítása és az így keletkező nézetellentétek elsimítása, kiegyenlítése; a termelés ezentúl is fokozott biztosítása és elősegítése, a felvásárlás további lehetővé tétele, a fekete piac leküzdése és az esetleges tisztességtelen verseny megszüntetése, valamint az idézett rendelet módosítása illetőleg kellő kiegészítése vagy kiegészítése — a különböző érdekkörök véleményének kellő mérlegelése és egységesítése alapján — az OHE-n keresztül megvalósítható.

íj. dr. Szabó Zoltán.

Hivatalos rész.

A PONTY LEGMAGASABB TERMELŐI, NAGYKERESKEDŐI ÉS FOGYASZTÓI ÁRÁNAK MEGÁLLAPÍTÁSA, TOVÁBBÁ A PONTYSZELET FORGALMÁNAK SZABÁLYOZÁSA TÁRGYÁBAN a m. kir. közléstisztségügyi miniszter 50.900/1943. K. M. számú rendelete. (Megjelent a Budapesti Közlöny szeptember hó 30.-án 220. számában).

A 9.280/1941. M. E. számú rendelet 1. §-ában, továbbá a 2.980/1943. M. E. számú rendelet 4. §-ának (1) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem:

I. Termelői árak.

1. §.

(1) A pontynak tógazdaságok (halászatok és halászok) által nagykereskedők, bizonyányosok és kiskereskedők részére történő eladásánál számítható legmagasabb termelői ára az ország egész területén a következő:

	1.50 kg-nál kisebb súlyú	1.50 kg és ennél nehezebb súlyú
1943. X. 1-től 1943. XI. 30-ig élő:	3.80 n. é.*	3.50 élő: 4.— n. é.: 3.70
1943. XII. 1-től 1944. I. 31-ig „	4.— „	3.70 „ 4.20 „ 3.90
1944. II. 1-től 1944. II. 29-ig „	4.30 „	4.— „ 4.50 „ 4.20
1944. III. 1-től 1944. III. 31-ig „	4.60 „	4.30 „ 4.80 „ 4.50
1944. IV. 1-től 1944. IV. 30-ig „	5.— „	4.70 „ 5.20 „ 4.90
1944. V. 1-től 1944. IX. 30-ig „	5.70 „	5.40 „ 5.70 „ 5.40

(2) Tógazdaságok — 1.500 kg-nál kisebb, de 500 kg és ennél nagyobb tételek kiskereskedők részére történő eladása esetén — kg-kint legfeljebb 20 fillérrel, 500 kg-nál kisebb tételek eladása esetén pedig kg-kint legfeljebb 40 fillérrel magasabb árat számíthatnak az (1) bekezdésben megállapított termelői áraknál. Folytatólagos szállításra kötött megállapodásnál — amennyiben erre a magánjogi megállapodás módot nyújt — az esetenként szállított mennyiségre érvényes árat lehet számítani.

(3) Az élőpontynak az (1) és (2) bekezdésben megállapított termelői árát az eladó csak abban az esetben számíthatja, ha a pontyot élő és élve történő továbbszállításra alkalmas állapotban, a vevő szállítóeszközére felrakva, illet-

* n. é. = nem élő.

ve — vasúton történő szállítás esetén — vasúti kocsiba rakva adja át.

(4) A pontynak nem élő állapotban, illetve a (3) bekezdésben említettől eltérő módon (pl. kosárban, ládában, stb.) történő átadása, illetve szállítása esetén az eladó legfeljebb a nem élő (jegelt) pontyra vonatkozólag az (1) és (2) bekezdésben megállapított termelői árat számíthatja.

(5) Az (1) és (2) bekezdésben megállapított termelői árak a szállítóeszközre, illetve a vasúti kocsiba való felrakásig felmerült minden költséget és díjat magukban foglalják.

(6) A forgalmi adóváltás a termelői árhoz hozzászámítható.

II. Nagykereskedői árak.

2. §.

(1) A pontynak nagykereskedők és bizományosok által kiskereskedők részére történő eladásánál számítható legmagasabb viszonteladói ára az ország egész területén a következő:

	1.50 kg-nál kisebb súlyú élő	1.50 kg és ennél nehezebb súlyú élő	1.50 kg-nál kisebb súlyú nem élő	1.50 kg és ennél nehezebb súlyú nem élő
1943. X. 1-től 1943. XI. 30-ig	5.60	5.30	5.80	5.50
1943. XII. 1-től 1944. I. 31-ig	5.80	5.50	6.—	5.70
1944. II. 1-től 1944. II. 29-ig	6.10	5.80	6.30	6.—
1944. III. 1-től 1944. III. 31-ig	6.50	6.20	6.70	6.40
1944. IV. 1-től 1944. IV. 30-ig	6.90	6.60	7.10	6.80
1944. V. 1-től 1944. IX. 30-ig	7.70	7.40	7.70	7.40

(2) Az (1) bekezdésben megállapított árak az eladás előtti mérlegelésig felmerült összes költségeket, díjakat és illetékeket magukban foglalják; ezekhez sem súlyapadás, sem más címen többlet számítani nem szabad.

III. Fogyasztói árak.

3. §.

(1) Az élő-, továbbá a nem élő- (jegelt) ponty legmagasabb fogyasztói ára Budapest székesfőváros és Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyének a 7.640/1942. M. E. számú rendelet (megjelent a Budapesti Közlöny 1942. évi december hó 24-i 292. számban) 1. §-ában, valamint Pécel nagyközség és Gyálliget lakotthely területén kg-kint 80 fillérrel, az ország egyéb területén pedig kg-kint 40 fillérrel magasabb a 2. §-ban megállapított nagykereskedői áraknál.

(2) Vendéglátó ipari üzemek, közintézmények és egyéb nagyfogyasztók részére 30 kg-nál nagyobb tételben történő eladásnál az (1) bekezdésben megállapított fogyasztói árból kg-kint legalább 20 fillér engedményt kell adni.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben megállapított árakat az ország egész területén az eladás helyére szállítva kell érteni és azok az eladás előtti mérlegelésig felmerült összes költségeket, díjakat és illetékeket magukban foglalják, ezekhez sem súlyapadás, sem más címen többlet nem számítható.

4. §.

Pontyot csak egészben szabad forgalomba hozni.

5. §.

Ez a rendelet az 1943. évi október hó 1. napján lép hatályba. hatálybalépésével a 28.400/1943. K. M. számú rendelet hatályát veszti.

A miniszter helyett: **Jakabffy Károly** s. k. államtitkár.

AZ ORSZÁG VALAMENNYI TÓGAZDASÁGÁNAK!

Az OHE. szétküldött körlevele a csillagfűrt vásárlási engedély kérésének és a jövő évi takarmány bejelentésének tárgyában.

A jövő évi tógazdasági takarmány biztosítása érdekében a F. M., valamint OHE közbenjárására a K. M. útján egyelőre összesen kb. 450 wagon csillagfűrt vásárlására kapunk engedélyt. — Az egyes tógazdaságok a csillagfűrtöt a vásárlási engedély alapján közvetlen a termelőktől, vagy megbízott kereskedők stb. útján ugyancsak a termelőktől szerezhetik be. (A kereskedők csak a tógazdák nevében vásárolhatnak az engedély alapján csillagfűrtöt.) — Az így megvásárolt csillagfűrtöt a termelő részére a pontrendszerbe beszámítják, a tógazdát viszont a K. M. ugyanannyi ponttal terheli, illetve hal-beszolgáltatására fogja kötelezni. — A vásárlási engedély kiadása érdekében felkérjük t. Címet, hogy alanti kérvény- és kérdőív-minta szerint kitöltött iratokat az OHE-hez (Budapest, V., Kossuth Lajos-tér 11.) ajánlott levélben, sürgősen beküldeni szíveskedjenek, hogy a vásárlási engedély megadását kieszközölhessük. — A kérvény-mintát kériük pontosan kitölteni. Egy-egy vásárlási igazolvány legfeljebb 2 megyére szólhat. Fontos a gazdakönyv száma és az, hogy az általunk megadott mennyiséget hány címlapban kéri kiállítani. Szíveskedjék azt is feltüntetni, ha a teljes mennyiség vásárlására nem kér engedélyt. — A vásárlási engedély alapján szerzett csillagfűrtmennyiségről, a

leszállítás után azonnal kérünk értesítést. Amennyiben november hó 1-éig bejelentést nem kapunk, úgy tudomásul vesszük, hogy t. Cím az egész mennyiséget meg tudta szerezni. — A csillagfűrt árára vonatkozóan a „Halászat“ júliusi számában közöltük a 40.000/1943. K. M. sz. rendeletet (megjelent a Budapesti Közlöny július hó 1-i számában). A keserű csillagfűrt termelői ára az ország bármely feladó állomásán q-ként 36.— P. Az országos és körzeti kereskedő 5.— P mázsánkénti ártöbblet jogos felszámítani. — Ezen vásárlási engedélyen felül minden lehető meg fogunk tenni, hogy az országos kereskedők által összegyűjtött készletből tógazdánk közvetlen kiutalásban is részesülhessenek. Budapest, 1943. szeptember hó 25.-én. O. H. E. megbízásából: Kontur György s. k. kir. műsz. tanácsos.

*

Kérvényminta ... sz. tógazdaság. Nagyméltóságú M. kir. Közellátásügyi Miniszter Úrnak, Budapest. Alulírott ... tógazdaság tisztelettel kéri, hogy az Országos Halászati Egyesület által javaslatba hozott ... q, azaz: ... (kiírva) q csillagfűrtre a vásárlási engedélyt megadni kegyeskedjék. Kötelezem magam, hogy a pontbeszolgáltatási kötelezettségemnek eleget teszek. — Gazdakönyvem száma — A vásárlási engedélyt a fenti mennyiségre ... címlapban ... q elosztásban kérem. — A vásárlási engedélyeket kérem az alábbi megyékre kiállítani: ... q-át ... megyére, stb. — Vásárlási engedélyt kérem az alábbi címre küldeni: Kelt: 1943. .. hó .. nap aláírás.

*

Kérdőív! ... sz. tógazdaság. — 1943. évben vízzel borított terület ... kat. h. — 1944. évre előirányzott vízzel borított terület ... kat. h. — 1943. évi feleletett takarmány: ... q. csillagfűrt ... q. egyéb. — 1944. évre már rendelkezésre álló takarmány, (idei maradvány, saját termés, stb.): ... q. — 1944. évi összes takarmány szükséglet: ... q. — 1944. évre igényelt takarmánymennyiség indokolása Kelt: 1943. hó .. nap. — aláírás.

A HALÁSZAT ÉS TÓGAZDASÁG SZEMPONTJÁBÓL FONTOSABB ÚJABB RENDELETEK KIVONATAI.

Összeállította: **Kontur György**.

Megjelentek a Budapesti Közlöny f. évi augusztus—szeptemberi, a rendeletek után zárójelben közölt számaiban.

A tógazdasági hal vásárlására feljogosított vidéki kereskedők kijelölése. 702.190/1943. sz. K. M. r. (207. szám).

A 2.980/1943. M. E. sz. rendelet alapján az alábbi vidéki halkereskedőket jelölték ki és meghatározták a tógazdaságokat is, amelyekből a pontrendszerbe való beszámítással halat vásárolhatnak:

1. ifj. **Schmidt Lajos** (Baja, Árpád-u. 5.),
2. **Nagy János** (Pécs, Rákóczi-út 37.),
3. **id. Nagy János** (Székesfehérvár, Simor-u. 13.),
4. **Sallak Dezső** (Kolozsvar, Hitler Adolf-tér 13.),
5. **Cserhádi Sándor** (Pécs, Irgalmas-u. 26.),
6. **Illik Viktor** (Budapest, XIII., Népsziget Dunasor 1.),
7. **Bitó Antal** (Szeged, Rudolf-tér 11.),
8. **Antalffy György** (Szeged),
9. **Czigler Sándor** (Baja, Jókai Mór-u. 8.),

e jogosított kereskedők kötelesek a tógazdasági hal felvásárlása és forgalma tekintetében a 112.150/1943. r. alapján eljárni.

TÓGAZDASÁGOK KEDVEZMÉNYES CUKORGYÁRI ÉS LÁPI MÉSZISZAP IGÉNYLÉSE.

Az előrelátható takarmánybeszerzési nehézségekre való tekintettel felhívjuk tógazdánk figyelmét mézszegény, savanyú talajú tógazdaságaik terméshozamának meszezéssel történő javítására. A talajjavítás érdekében a földművelésügyi minisztérium kedvezményt biztosít. Kétféle mézszap szerezhető be:

1. **Lápi mézszap** gróf Jankovich-Bésán Elemér öreklaki (Somoqy vm.) uradalmából rendelhető meg. 15 tonna mézszap ára a vasúti szállítási költségekkel együtt kedvezményesen 80 P. Igénybejelentőlapok az Országos Halászati Egyesületnél (Budapest, V., Kossuth Lajos-tér 11.) szerezhetők be. A kedvezményt csak azok kaphatják, akik az Országos m. kir. Halélettani és Szennyvízvizsgáló Intézet, (Budapest, II., Hermann Ottó-út 15.) szakvéleménye alapján kéri a kiutalást. A lápi mézszap elsősorban dunántúli gazdaságok részére áll rendelkezésre.

2. **Cukorgyári mézszap** beszerezhető a cukorgyáraknál díjmentesen. A tógazdát a wagonarakás, mintegy 40 P-ös és a vasúti szállítás költsége terheli.

Amennyiben az országos m. kir. Halélettani és Szennyvízvizsgáló Intézet véleménye alapján előzetesen kéri a tó-

gazda a földművelésügyi minisztériumtól a cukorgyári mésziszap kedvezményes leszállítását, úgy a *vasuti fuvarlevél benyújtása alapján a fuvardíj 50%-át a földművelésügyi minisztérium visszatéríti.* A cukorgyári mésziszap általában a tavasszal, ill. nyáron szállítható (szárazabb állapotban), míg a lápi mésziszap télen is szállítható. K. Gy.

Társulatok — Egyesületek

Az Országos Halászati Egyesület 1943. évi szeptember hó 6-i választmányi ülésén jelen voltak: Manninger G. Adolf, Antalffy Antal, Heincz Pál, Illik Viktor, Köhler Géza, Kontur György, Nyáry János, dr. Purgly Sándor, dr. Raskó Pál, ifj. dr. Szabó Zoltán, Tóth József, Tóth Kálmán, dr. Unger Emil, Uzoni László, id. Zimmer Ferenc, ifj. Zimmer Ferenc és Toóth Ilona. — **Kimentették magukat:** gr. Jankovich-Bésán József, v. dr. Paluzsny László, Báldy-Bálint, dr. Bornemissza Tivadar, Corchus Zoltán, Csernyus László, Darányi Béla, Cserháti Sándor, dr. Maucha Rezső. — A legutóbbi választmányi ülés óta **tagul** jelentkeztek: Danita János, Újpest; Farkas József, Izsa; Igaz János, Karva és Szalkai János, Csongrád halászmesterek; Farkas Sándor, id. és ifj., Király Ferenc, Lovas Péter, és ifj. Rác József kishalászok Tiszaug; Krausz István, Hont; Krizsó János, Végardó; Modok Benő, Pirtó; Sipos János, Szekeres György, Szalac János és Tóth János, Kopács; Szabó Ferenc, Alsóberecki; Baksa Sándor, Gulyás Lajos, N. Molnár István, K. Tóth István és Sándor, Tiszabura halászok; Molnár Mihály, Dunapentele; Stefán János, Sárospatak; és özv. Voll Józsefné, Vízvár, halászbérlők; Szabó András, földműves, Bodrogolaszi; Pásztor Albert vaskereskedő, Tiszadada; Pásztor Andor halkereskedő, Gyöngyös.

A legutóbbi választmányi ülés óta megjelent **halászati vonatkozású rendeletek-et** K. Gy. (Kontur György) ismerteti, ezek a lapban már megjelentek. — Az **őszi halászsabályozás** kérdésével foglalkozó bizottság munkáját ugyancsak ismerteti (ennek eredményeképpen jelent meg lapunkban is közzétett 50.900/1943. K. M. sz. rendelet). A bizottság az árkormánybizottságtól 5 P-től 6 P-ig terjedő termelői ár, 6.80-tól 7.90-ig terjedő kiskereskedői és 7.60—8.80-ig terjedő fogyasztói ár megállapítását kérte. Az árak február, március és április elsején 20, 30, 50 fillérrel emelkednének. A fenti árak 1.5 kg-on felüli élőpontyra vonatkoznak, a másfél kg-on aluli ponty ára 30 fillérrel olcsóbb, a jegelt ponty ára pedig az élőpontynál 40 fillérrel alacsonyabb. A vidéki fogyasztói ár a budapesti áraknál 40 fillérrel olcsóbb, 5 q-án aluli tételek eadása esetén a termelő 1 P-vel, 5—15 q-áig terjedő eladás esetén pedig a termelő a termelői árnál 70 fillérrel magasabb árat számíthat. — **Elnök:** az államtitkárhoz menő bizottságba felkéri gr. Jankovich-Bésán J., Köhler G., Nyáry J., dr. Raskó P. és ifj. Zimmer F. urakat. — Az ismertetéshez hozzászóltak: Uzoni L., id. és ifj. Zimmer F., valamint Manninger G. A. — **Elnök:** bejelenti, hogy a **földadó és kereseti adó kérdésében** a bizottság Répássy Miklós kiváló tanulmányát még nem tudta letárgyalni. — K. Gy.: Az esetleges hatósági ársabályozást megelőzendő, a bizottság összeállította az élő ponty árához viszonyítva, a **többi halfajták árát** is. A bizottság javaslatot tett továbbá az egyéb tógazdasági élőhalak fogyasztói árának megállapítására vonatkozólag is. — Köhler G.: előadja, hogy a K. M. a többi halfajták árának maximalálását egyelőre eljettette, mivel a fajta, minőség, és mennyiségnek megfelelően az egységes ársabályozás nehézségbe ütközne. A tógazdasági pontbeszámítással kapcsolatban azonban szükségesnek mutatkozik az egyéb halfajták árát is szabályozni. A kérdéshez Antalffy A., Nyáry J., Raskó P. dr. ifj. és id. Zimmer F. szóltak hozzá. A választmány tárgyalta az élő csuka szállítását, és a süllő árkérdését. A hozzászólások alapján elhatározta, hogy csak a ponty árának maximalálását kérje az OHE. — K. Gy.: A közellátásügyi miniszter a **budapesti halpiac zárttá nyilvánítása** tb.-ani rendelettervezetét a bizottság tárgyalás alá vette. A termelők és kereskedők álláspontja azonban a Budapestre történő szállítás kérdésben eltérő volt. A két javaslatot az OHE elnöke elé terjesztették, aki e kérdésben a termelők javára döntött. — ifj. Zimmer F. emmiatt felszólt. és az elnöki döntést a kereskedőkre nézve sérelmesnek vélte. — K. Gy.: Felolvassa a felterjesztés szövegét. — Uzoni L.: kifogásolja, hogy a nagykereskedők nem tudnak vidékről hatat kellő mennyiségben felhozni a feketepecik miatt. — Id. Zimmer F.: kifogásolja, hogy a legutóbbi választmányi ülés jegyzőkönyvkivonatában a hal beszállítással kapcsolatban a termelők kifogásaira adott válaszát és a többi hozzászólást részletesen nem közölték. — ifj. dr. Szabó Z. megjegyzi, hogy nem áll módjában a jövőben a lap „szaklap jellegét” megőrizni, ha abban csak az OHE részletezett közlései látnak

teljes terjedelmében napvilágot. A lap a Hazánk egyetlen „Halászati” szaklapja és nem Egyesületi Közlöny. A szerkesztő feladata a lap szellemének és hivatásának mindenkor megőrzése és így nem tartja célszerűnek, ha a teljes terjedelmű választmányi jegyzőkönyvek leközléséből a lapban az OHE kebelében mutatkozó esetleges személyi és nézeti ellentétek kidomborodnának. Az OHE-nek kifelé mindig egységesnek kell lennie. A lapunk egyesületi közlőnyé váló **lesüljedését feleslegesnek és elsősorban károsnak tartja.** A lap előfizetői főleg a szakcikk olvasói, az OHE részletes közlései miatt pedig rövidesen elvesztjük jelentős számú és ismert nevű szakíróinkat is. — Hozzászóltak: Kontur Gy., Uzoni L., Heincz P. és id. Zimmer F. — A választmány az OHE jegyzőkönyveinek terjedelmére vonatkozóan az ülések után fog majd dönteni. — Manninger G. A.: átadja az elnöki székét Heincz Pálnak. — K. Gy.: a csillagfűrttermés most áll betakarítás alatt. Terméskilátásaink a tavalyinál rosszabbak. Lépéseket tettünk, hogy tógazdánk **takarmányát biztosítsuk,** és hogy külföldre keserűcsillagfűrtöt lehetőleg ne szállítsanak ki. A szétosztást a K. M.-el közösen az F. M. fogja eszközölni. — **Elnök:** az OHE kérelmét Bárczay államtitkár adta át az illetékes minisztériumoknak.

K. Gy.: Az árhivatal a **gumicsizmák** árát újra szabályozta. A Hungária magyar rövidszárú gumicsizmák ára 44.60 P, OHE tagjai 41 P-ért kapják. A hosszúszerű gumicsizmák új ára kb. 80 P lesz, OHE tagjai 75 P-s áron fogják a gumicsizmát kapni. A Semperit német rövidszárú gumicsizmák árát 114.60 P-ben állapították meg. Az Emergő magyar csizmák ára 60.60 P. Az OHE tárgyalásokat folytat az anyaghivattal, és a két gyárral, hogy az OHE tagjai, lehetőleg nagyobb mennyiséget és csökkentett árban kaphassanak csizmákat. K. Gy.: Ismerteti a tógazdaságokban és holtágakban a **sulyom termék összegyűjtésének** jelentőségét és az értékesítési lehetőségeket. A sulyom ipari feldolgozásával barátosi Bibó Kálmán cége (V. Széchenyi rakpart 8.) foglalkozik. (L. a multhavi számban közölt cikket, felhívást.) — **Elnök:** A Haléltani Intézet hivatott a sulyom szedésének hasznos, és káros voltáról nyilatkozni. — **Elnök:** a földművelésügyi miniszter úr elhatározta, hogy a halászati jogszabályokat revízió alá veteti és **új halászati törvényt** alkot. A törvényjavaslat elkészült és azt az OHE után először a többi minisztériumok fogják letárgyalni. Majd az érdekképviseleteknek küldik meg. Egy bizottság kijelölését kéri a törvénytervezet letárgyalására. — A választmány Cserháti Sándor, Kovács Andor, Köhler Géza, Manninger G. Adolf, dr. Purgly Sándor, Répássy Miklós és Tóth Kálmán kiküldését javasolja. — A „Halászat” lappal kapcsolatban a szerkesztő ismerteti az Országos Magyar Sajtókamara újabb rendeletét és javasolja a lap címszalaggal való megjelentetését, valamint nagyobb mennyiségű nyomdapaipír beszerzését. — A választmány az elhangzott bejelentéseket és javaslatokat tudomásul veszi. — Több tárgy nem lévén, az elnök az ülést be-rekeszti.

Sz. Z.

K. Gy.

Ujdonságok — Vegyesek.

HÁLÓKONZERVÁLÁS.

Konzerváló anyagul lehet használni, ahol van a *rézgalic* (kékkő) 1:10 arányban készített vizes oldatát, melybe a hálót beáztatjuk és utána kifacsarjuk. Ez az anyag ma nehezen szerezhető be.

Használható *kátrány* is, híg vizes oldatban, utólag szintén kipréselve a fölösleges anyagot. E célra hengeres mángorlót szoktak alkalmazni. A kátrányozás ilyen módja igen sok magyar halászati üzemben régóta alkalmazásban van. (Pl. a Balaton Halászati Rt.-nél is). Ma a kátrány is nehezen szerezhető be, mert záróval van és az OHE-nél szokták az igénylést bejelenteni. Ennek az utóbbi hálókonzerválásnak az a hátránya, hogy a hálót nemcsak erősen megbarnítja, de merevvé is teszi, a merevség azonban használat közben megszűnik.

Nem merevíti meg a hálóanyagot különféle cserzőanyagok alkalmazása (katechu, quebrachs, stb.), melyek bizonyos külföldi fakéregből készült kivonatok. Jelenleg ezek nem szerezhetőek be. Németországban ezek pótlására újabban lőly- és cserkéregből nyert kivonatokkal kísérleteztek. Német szakemberek kilitásba helyezték közeli látogatása alkalmával talán sikerülni fog megfelelő hálókonzerváló anyagokhoz hozzájutni, s megfelelő eljárást az ő tapasztalataik alapján nálunk is alkalmazásba vanni. Ez esetben a hazai halászati üzemeket és egyéb érdekelteket erről idejében körlevelek vagy a lapunk útján tájékoztatni fogjuk.

Dr. Unger Emil.

Kérdések és feleletek.

Kérdés: Megfelel-e a valóságoknak, hogy ezidén a Tisza halzsákmánya felénél is kevesebb a tavalyinál, s hogy a Velencei tóban a zsákmány csak egy negyede a tavalyi fogás eredményének, s mi ennek az oka?

Felelet: Különbséget kell tennünk a Tisza és a Velencei tó halfogási viszonyai között.

A Tisza valóban talán a felét sem adja ezidén annak a halászati eredménynek, ami tavaly vagy két éve volt. Régi tiszaparti mondás és igaz is: „sok víz, sok hal, kevés víz, kevés hal”. Ámde félreértések elkerülése végett meg kell jegyeznünk, hogy nem az ideai száraz esztendő rossz ivási viszonyai miatt kevés a hal a Tiszában, hiszen a tavalyi és a két éves, meg a három éves ivási viszonyok éppen az akkori nedves esztendők miatt jók voltak, s éppen a három éves halak azok, melyet most leginkább zsákmányba kerülnek. E szerint tehát éppen most jó fogási eredmények lehetnének. Csakhogy a „keves víz” miatt mégis „keves a hal” éppen most, mert az áradások elmaradása miatt a hal nem „mozog”, nem vándorol felfelé a Tiszán. Az alacsony vízállású folyón a halászok a nagy hálószerszámaikat csak ritkábban használják az alacsony víz miatt, amikor ez a munka és a manapság igen drága és nehezen beszerezhető és nehezen pótolható laptoló háló használata tapasztalataik szerint ritkán fizetődik ki. Így a halászatnak legfőbb szerszámává lesz a fenékhorgos-készlet, harcsára pedig a „puttyogató”-val való horgászás divívk. Az eredmény soványságát némileg pótolja a hal magasabb ára.

A Velencei tó ivási viszonyai nem függenek annyira a vízállástól, mint a Tiszán, vagy a Dunán is, mert itt nem annyira az ártereken, mint inkább a nádasokban ívnak a halak. A fogások eredménye pedig nyaranta olykor azért gyenge, mert a halak a nádasokban vannak, ott táplálkoznak, vagy oda menekülnek, s különösen az öreg pontyok onnan nehezen kerülnek elő. Összel, télen és különösen tavasszal eredményesebb a halászat és rendszeren kiegyenlítődik az esetleg kisebb nyári fogás-eredmény. A tó halállománya bőseges, éppen a jó nedves esztendők jó ivásai következtében. meg azért is mert nemes-ponttyal, harcsával és süllő ikra-keltetéssel is sikeresen gyarapítják az állományt.

Ha az ideai aszályos esztendő miatt az ívás gyengébb is lehetett, mint a nedves esztendőkben, ennek a körülménynek a kedvezőtlen hatása csak évek múlva mutatkozhatna a fogási eredmények csökkenésében, bár egyetlen száraz esztendő aligha okozhat a jövőben számottevő visszaesést. A Velencei tó halfogásának negyedére való csökkenésében tehát egyáltalán nem hiszünk. U. E.

Lapszemle.

A szennyvíz és a vízfolyások. Írta: dr. Maucha Rezső egyetemi c. ny. rk. tanár, kísérletügyi főigazgató. (Megjelent a „Vízügyi Közlemények” 1942. évi 1—2. számában.)

A szerző — lapunk illusztris cikkírója és a limnologia úttörő munkása — e legújabb cikkében behatóan tanulmány tárgyává teszi a szennyvíz hatását és a tisztulás lehetőségét valamely vízfolyásban kémiai és biológiai alapon.

Munkája mintegy kiegészítője és magyarázója a „Vízügyi Közlemények” 1—2. számában megjelent és a csatornázásra, valamint szennyvíztisztításra vonatkozó számos műszaki vagy ipari jelentőségű cikknek. Ezen cikkek — de szerzőnk cikke is — a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet 1942. évben megtartott „szennyvíztisztítási előadássorozat”-on elhangzott előadás folyamánya. Ezen előadássorozat azt a célt volt hivatva szolgálni, hogy rámutasson a vízgazdálkodás közzgazdasági jelentőségére — az öntözésre, árvédelmen, belvízlevezetésen kívül — a különböző szennyvizek tisztítása és megfelelő felhasználása, alkalmazása útján.

Lapunk olvasói előtt még ismeretes szerzőnk „A vízi élettér biológiai egyensúlya” (Megjelent: a „Halászat”-ban 1941. év) című cikksorozata, amely alapköve volt a limnológiai kutatás újabb irányzatának. Szerzőnk elméletét, elgondolásait tovább fejtette és kiszélesítette „A vízi élettér egyensúlya” (Megjelent: a „Magyar Biológiai Kutatóintézet” munkáinak XIV. kötetében, 1942.) és a „Das Gleichgewicht des Limnischen Lebensraumes” (Megjelent az Archiv für Hydrobiologie XXXIX. Bd. 24—62. oldalán 1942. VI. 12.) című dolgozataiban.

E felsorolásban idézett dolgozatok szelleméből fakadóan szerzőnk új munkájában rávilágít a szennyvíz hatására a

vízfolyásokban, azaz rámutat a limnológiai élettér egyensúlyának megváltozására külső — idegen — tényezők szennyvizek hatásának következtében és részletesen fejtegeti (úgy kémiai, mint biológiai szempontból) az élettér (vízfolyás, befogadó) egyensúlyi állapotára való újlagos visszatérés lehetőségét, útját.

A szennyvíztisztítás lényege nem egyéb, mint az agresszív természetű és a befogadóban káros hatást kiváltó alkatrészek ártalmatlanná tétele (elbontása vagy visszatartása). A szennyvíz tökéletes regenerálása mesterséges (biológiai) uton nem megy végbe, ez magában a befogadóban történik meg, öntisztulási folyamat révén. Az öntisztulási folyamat tényezői: a higitás (a befogadó vízhozama biztosítsa a regenerálható szennyvíz elegendő higitó vizét), az áramlás (biztosítja a szennyvíz lehetőleg tökéletes és egyenletes elkeveredését), az üleptíthetőség (révén a szennyvíz káros lebegő anyagától megszabadul), a kémiai hatás (reakciók) következtében jelentkező tisztítás) és végül a biocönózis — életközösségi — tényezők (melyek a szerves anyag tartalmú szennyvizek lebontásában ill. kellő felhasználásában jutnak szerephez).

A szerző ezután részletesen ismerteti biotop és biocönózis felépítését, majd a holocönt felépítő egyes komponensek (összetevők) és milieu (környezeti) tényezők okozati összefüggését és mozgó v. ingázó egyensúlyi változásával foglalkozik.* Az asszimiláció folyamatát ismertelve, foglalkozik a producensek (termelők), konzumensek (fogyasztók) és a reducensek (baktériumok) szerepével a vízi élettér szervesanyag készletének feldolgozásával kapcsolatban.

A vízi élettér oxigén tartalma nagy szerepet játszik az egyensúly megmaradásában. Spontán a milieu tényezők kedvezőtlen megváltozása is előidézője lehet az egyensúly megszűnésének, felborulásának; ez az önszennyezés esete. Ilyen egyensúly felborulás következhet külső hatásra szennyvizek bekerülésekor is a befogadóban.

A szerző ezután ismerteti a vízi élettér egyensúlyi feltételeit, a szennyezés mértékével és a befogadó öntisztító erejével kapcsolatos kémiai és biológiai törvényszerű összefüggéseket a víz ökológiai jellegét: a polysaprobia-mesosaprobia és oligosaprobia jellemzőit. E fejtegetések során Maucha rámutat arra, hogy a rothadásra hajlamos vagy azt előidéző szennyvizekből csak annyit szabad valamely vízfolyásba juttatni, amennyi a keletkezett víz elegendő bűzös rothadást nem idéz elő, tehát az elegy mint élettér a biocönózis részére elegendő oxigén ellátást tud biztosítani. Túlterhelés esetén ugyanis a bűzös rothadás jelensége lép fel és a vízi élettér egyensúlya felborul (a befogadó maga is könnyen szennyvizzé válhat.)

A szerző a következőkben ismerteti Winkler Lajos vizsgálatait a víz oldott oxigén tartalmával kapcsolatban, rámutat arra, hogy a vízfolyások oxigéntartalma (telítettsége), a biocönózis életfolyamatai és a milieu tényezők között szoros kapcsolat, illetőleg egyensúlyi állapot van. Ezen egyensúlyi állapot is megszűnhet, illetve felborulhat külső hatásra pl. szennyvíz befolyására. Ebből az következik, hogy valamely befogadóba eresztendő szennyvíz mennyiségét (határértékét) a szennyvíz (biokémiai) oxigénigényéből és a befogadó oxigéntartalmából (termelőképesességéből) meghatározhatjuk. — A továbbiakban a szerző részletesen foglalkozik a biokémiai oxigénigény meghatározásával ily irányú kísérleti vizsgálati adatainak egyidejű ismertetésével.

Végül beható tanulmány tárgyává teszi a befogadó oxigén-felvételeinek a kérdését is, vizsgálva a külső hatásra: levegő útján oldott és a belső hatásra: producensek útján termelt oxigén meghatározásának lehetőségét. A szerző kísérletileg is alátámasztott megállapítása szerint a producensek által termelt oxigén mennyiségére lehet — és van csak értelme — alapítani a befogadó öntisztulási folyamatát, azaz a szennyvizek rothasztó hatásának kiküszöbölését.

Dolgozatának végén rámutat arra, hogy a Budapest és környékének városi és ipari szennyvizei együttesen a Duna folyó öntisztító erejének mindössze kis hányadát veszik igénybe, így városi és ipari fejlődés tekintetében a Duna mentén még tág lehetőségek vannak. A szennyvízzel a Duna vízébe kerülő rothadó szerves anyagok pedig jelentősen elősegítik a Duna mesterséges trágyázását, ami a halállomány növelésében jut fontos szerephez.

Maucha professzor úr újabb munkája nemcsak szerzőjének általánosan ismert és széleskörű tudására vet világot, hanem a hazai szennyvízvizsgálatot és szennyvízkérdést is gazdagította egy újabb tudományos értékű és gazdasági jelentőségű dolgozattal.

Sz. Z.

* Az élővíz (vízfolyás) az abban élő szervezeteknek (biocönózis-nak) élettéré (biotop-ja). A biotop és biocönózis együtt a holocönt (mint magasabb rendű szervezethez).

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Nagy János, Pécs. A lap kézbesíthetlenségének az oka a hiányos címzés volt. A jövőben igyekezni fogunk a rendes küldésről gondoskodni. — M. kir. Erdőgazgatóság, Beszterce. A kívánt lapokat eljuttattam. — Puskás Jenő, Zombor. Az előfizetés megtörténtéről nem tudtam, így nem kaphatott lapot. A kézbesítésről kérek újabb értesítést a lapunk más oldalán közzétett felhívás értelmében. — Adám Miksa R. T., Budapest. A hirdetés megszüntetését fájjaljuk. Várjuk a hirdetés újra megindítását, mert az a háború végét fogja jelenteni. — ifj. dr. Meskó Zoltán, Felsőgöd. Remélem a lapunk megnyeri tetszésedet és nemcsak olvasónk, hanem régi tollforgató művészedhez híven írónk is leszel. — Wachtel Tihamér, Keszthely. Kérésének eleget tettünk. — Dr. Gébert József, Budapest. A lap eddig Újvidéken át jutott az F. M.-be, ezentúl lakcímedre küldjük. A beadott cikkeid, mihelyt elegendő helyem lesz közlésre kerülnek. — Varró István, Vác. Kérésének eleget tettünk. — Schick Jenő, Szatmárnémeti. A helytelen címzésért nem a posta a hibás; sajnós a mi címjegyzékünkben szerepelt a hibás cím, melyért ezuton is elnézést kérünk. — Mester József, Ór. Reméljük lapunk megnyeri tetszését és csatlakozik olvasóink nagy táborához. — dr. v. Varga Lajos, Sopron. A „Dunai galóca“ cikk közlése e havi számunkból kimaradt, minthogy helyszűke miatt a szeptemberi számban nem tudtam a „Rák“ cikket befejezni. „A pénzes pér“ különnyomata — ha nem lesz újabb papírkorlátozás — még ez évben kijön. — Dr. Lukács Károly, Budapest. A „Balatoni halászat“ multjából c. cikk közlését e számban szerettem volna megkezdeni, de az időszűke miatt nem lehetett. Sz. Z.

1943. évi III. évnegyedi halátlagárak :
(Budapesti hivatalos árjegyzés alapján)

	hónap	Kisfeladás		Nagyfeladás	
		havi	III. évn.	havi	III. évn.
1. Ponty élő	VII.	6.000		5.400	
	VIII.	6.000		5.400	
	IX.	6.000	6.000	5.400	5.400
2. Ponty jegelt	VII.	5.700		5.100	
	VIII.	5.700		5.100	
	IX.	5.700	5.700	5.100	5.100
3. Harcsa élő	VII.	11.500		8.750	
	VIII.	12.375		10.500	
	IX.	12.875	12.250	11.187	10.146
4. Harcsa jegelt	VII.	12.266		9.594	
	VIII.	12.485		10.965	
	IX.	12.312	12.354	11.550	10.703
5. Csuka élő	VII.	6.750		—	
	VIII.	7.000		—	
	IX.	7.000	6.916	6.500	6.500
6. Csuka jegelt	VII.	6.810		5.344	
	VIII.	7.700		6.175	
	IX.	7.312	7.274	5.760	5.759
7. Dunai süllő jegelt	VII.	13.577		11.081	
	VIII.	13.740		12.400	
	IX.	13.375	13.564	11.200	11.677
8. Balatoni fogas jegelt	VII.	—		—	
	VIII.	13.550		—	
	IX.	13.625	13.587	—	—

Árjegyzés. A budapesti halnagykerekeskedőktől nyert értesítés szerint 1943. évi szeptember hó folyamán a nagybani halárak kg-ként az alábbiak voltak:

Élőponty	—	—	—	—	P 5'40—
Jegelt ponty	—	—	—	—	P 3'— 5'10
„ harcsa	—	—	—	—	P 8'00—12'00
„ fogas süllő	—	—	—	—	P 8'00—12'00
„ csuka	—	—	—	—	P 4'00— 6'50
Kárász	—	—	—	—	P 2'50— 5'00

Magyar Tógazdaságok és Halkereskedelmi Részvénytársaság

Igazgatóság: Budapest V., József nádor tér 8. Telefon: 180—921, 180—922. Levélcím: Budapest 4., postafiók 271. Távirati cím: Tógazdaságok. Üzlet és raktár: Budapest IX., Központi vásárcsarnok. Telefon: 185—636. Elárusítóhely: Budapest IX., Központi vásárcsarnok. Telefon: 185—636. Szállítási iroda: Budapest, XI. Budaörsi út 87. Telefon: 468—716. Megvásároljuk tógazdaságok és szabadvízi halászatok egész haltermését. Szállítunk elsőrendű, gyorsnövésű egy- és kétanyás tenyészpontyot, anyapontyot, egyéb tenyészhalat és megtermékenyített fogassüllőikrát.

Fehérhalak	—	—	—	P 2'00— 6'00
Balatoni fogas	I. osztályú	—	—	P 15'00
„	II. „	—	—	P 14'00
„	III. „	—	—	P 13'00
„	IV. „	—	—	P 12'00

A SOROKSÁRI DUNAÁGI HALÁSZATI TÁRSULAT ajánlatot kér 30—60 mázsa 5—10 dekás pontyivadék őszi szállítására Illésy Zoltán igazgató címére Budapest, Földművelésügyi Minisztérium.

„HALASTÓ“ rendbehozatalára hozzáértő tőkeerős halász keresek, kinek ezért megegyezés szerint biztosítanám a halastavak bérletét hosszabb időre. — Piacot az őszi vasgyár közelsége biztosítaná. A tavakat még a nyáron üzembe szeretném helyezni.

Címem: gróf Serényi János Bánréve.

32 éves, nem katonaköteles, 15 éves gyakorlattal rendelkező halász mester állást keres bármikor. Haltenyésztésben, tógazdaság vezetésében és erdőöri teendőkből jártas. Cím: Györik János, Bicske, Tisza István-út 46.

Gróf Jankovich-Bésán Elemér
HALNAGYKERESKEDÉSE

Iroda: Budapest, Ferenc József rakpart 17. Tel.: 186—299. Üzlet: 185—484. Budapest, IX., Központi Vásárcsarnok. Tel.: 185—273.

Sumonyi tógazdaság Tóth József és társai
HALKERESKEDÉSE

Tolyóvízi és tavi halak vétele és eladása nagyban és kicsinyben. Telefon: 185—740. Budapest, IX., Központi Vásárcsarnok.

ZIMMER FERENC, HALKERESKEDelmi R.-T.
Budapest, IX., Gönczy Pál-utca 4. Telefon: 185-448.

vesz minden mennyiségű piaci és tenyész pontyot. Tógazdaság berendezésére alkalmas területeket keres, esetleg meglévők kibővítésére vállalkozik.

BARTA LIPÓTNÉ HALKERESKEDŐ

Telefon: Iroda: 185-0-71. Üzlet:
185-5-84. Budapest, IX.,
Közp. Vásárcsarnok.

VESZÜNK!

20—40 dekás kétnyaras gyorsnövésű nemes pikkelyes PONTYIVADÉKOT, ab Balaton. Mennyiségi és minőségi átvétel bizottság által Siófok vagy Fonyód kikötőben. Ajánlatok a BALATON HALÁSZATI R.-T. SIÓFOK címére.

A lap kiadásáért felelős: ifj. dr. Szabó Zoltán.

Lapzárta minden hónap utolsó napján.